

ХОДУҢАҒА — УДАРНАЙ ҮЙ ИККИС ДЕКАДАТА

Үлэ тэрээһинин тупсарыахха, онорумтуотун үрдэтиэххэ!

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САҢА ОЛОХ

Х а н ы а т

1931 сыл атынны
15 күнүттэн тахсар

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭНИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 93 (4516) 1974 сыл. Атырдыах ыйын 1 күнэ 2 харчы

Хаалыыттан тахса охсуохха

Сайыммыт үтүөтэ ааһара чу-
рааһа. Быдыаһыктаах сезон-
най үлэ — от хомуура сааламмы-
та хайыы-үбэ биир үй буолу-
оруста. Оттон балаһыанньабыт
хайдаһый, бу эппиэттээх хаһа-
йыстыбаннай хампааньа оро-
йуонга хайдах баран иһэрий?

Бүгүн бийиҥи хампааньыгар
бөһөттөнөр түмүк сводкаттан
көстөрүнөн, быйыл сүөһү аһылы-
тын соротуопкалааһынга тулу-
йдулубат бөһөтөрүм таһыста,
ааспыт ыйга графиктаах от 16,7
бырыһыана эрэ бөлөһүннэ.

Биричиинэлэрэ биллэллэр.
Бастаһынан, оттоһунга сир-
лайы хойутаа киирилиннэ. Ик-
киннэн, балаһыанньа үлэһит
илин күн бүтүнүгэр дээрнэ хо-
һаҥа ситэ туруорула илин. Бы-
дырын баччааһар быйыл оро-
йуон үрдүнэн онко 50 киһи итэ-
дэс үлэһит. Эрилик Эристин
аатынан колхоз 84 киһини, Ленин
аатынан колхоз 30 отчуту хо-
һаҥа итэдэс туруордулар. Үс-
түннэн, сүөһү аһылытын сороту-
опкалааһынга общественность
эмнэ ситэ тартыла илин. Баста-
һы суботунуһуктар уонна бас-
кыһааныһыктар сорох хаһаайыс-
тыбаларга үчүгэй тэрээһинэ, то-
лору көдүүһэ суох аастылар.
Суол учаастаһын, райПО, о.д.а.
бөдөн коллективтар рабочайлара
уонна сулууспалаахтара шөфтөөх
колхозтарыгар бөчүмнээх арай
көмөнү баччаанга дээрнэ онор-
ониктар. Төрдүһүнэн, оттуур
эвеноларга үлэ тэрээһинэ били-
гин дараһы сатархай, ардаһаах
күннэргэ үлэһит илин толору
көдүүстөөхтүк туһаныллыбат.
Отчуттары ваада буолар көлөмөн,
илин төрүдүһүнэн ситэ хаач-
чыбат быйыл баара үлэһэ эмнэ
албэх охсууну араһар.

Итилер түмүктэригэр оттоһун
төһөм көннүк декадада түргэ-
тихтөөдөр сорох сирдэргэ биллэ-

көстө бачаарда. Бу ордух Субу-
руускай аатынан сөвхөз, Кара
Маркс аатынан колхоз сорох
отделениеларыгар, биригээдэлэ-
ритэр сыһыаннаах. Дөлөдө да-
һыны бытырымыҥи курдук кураан
дыалга от ыйыгар соротуопка-
лааһыныһааһар быйыл 1800
тоннанан итэдэс оту ылаахпыт
дуо? Биллэрин курдук, быйыл
от үүнүүтэ дойду үөһүнээһи хо-
дуһаларга бытырымыҥи хө-
лоонно суох ордух. Охсууга эмнэ
бытырымыҥиһааһар 2066 гек-
тарынан хаалан илэһит. Итин
барытын тэрээһин мөлтөөтүннэ,
үлэ онорумтуота шамаларыттан
аһынан бачаарар кыахыт
суох.

От хомууругар хаалыыттан
тахсыны хааччылар дьаһалла-
ры партийнай төрүтүгэр, мөһ-
нүктөрдөөри Советтар исполком-
нара, хаһаайыстыбалар салаа-
лара дьин-чахчы дьайылаах
арайдык анаан-мнээһи дүүһлө-
өһүлэр. От ыйын 20 күнүттэн
атырдыах ыйын 20 күнүгэр дь-
ри оройуонга сүөһү аһылытын
соротуопкалааһынга биллэрл-
либит ударнай ыйга мнэстэ-
тосту өрө көтөрүлүүнү онорор-
го туһуламмыт быһаччы дьаһал-
лар кыһан ылыммытылар.
Үгүс сирдэргэ сорох салааһааччы-
лар хоһуа көрүһүнүн, от
үүнүүтүн кыһан быһаара илин
ааттаахтар.

Олохтоох партийнай төрүт-
лэр отчуттар ортолоругар маас-
бай-политической үлэни, социа-
листической куоталаһыны бы-
лаһынаахтык, хас биирдин ки-
һнэхэ тийимтээ гаһа кыһан
төрийэ иликтэр. Итинник быһыы,
холобур, сөвхөз Хатылытаады
отделениетыгар баара соторута-
рыта СССР райкомун бюротунан
кытаанахтык сэмэлэммитэ.

Тыа хаһаайыстыбатын сезон-
най үлэлэригэр, ол иһингэр от
хомууругар саамай эппиэттээх,
саамай быһаарылаах атырдыах
мйа үүннэ. Партийнай төрүт-
лэр, хаһаайыстыбалар салаа-
лара, сельсоветтар исполкомнара
сүөһү аһылытын соротуопкала-
һынга таһаарылаһыт улахан
хаалыһын түргөһүннэ туоратар,
ударнай мй сөрүктарын хайаан
да толорон графикка кииринини
хааччылар эбэһиниһтөөхтөр. Вас-
татан туран, хоһуага үлэһит
күүһү мунутуурдук таһаарыах-
ха, моой оттоһунга пенсонер-
дары, дьэ хаһаайбаларын ал-
бөхтүк туруоруоһа. Шөфтөөх
коллективтар комолорун күннэ-
тэрийиһэххэ, киилэргэ бэрил-
бит былаһынаах соруудахтар бу мй
иһинэн хайаан да толорулалла-
рын ситиһиһэххэ. Улахан бөдөмтө-
ну эвено аһыт отчуттар ардаһан
мөһөдөннөккэ үлэһэһиннэрин
төрийиһтэ — оту туустаан кэбиһи-
тэ, сийлэһи үгүүгэ, охсууну уон-
на мунуууну табаттык дьүөрө-
дөөн ыһыһыга ууруоһа.

Хоһуага ситиһини тэрээһин,
днессипилиһэ быһаарар. Күн-
нээһи соруудаһы, ылыммыт үлэни
толорбонко эрэ хадыммалтан тах-
сыбат иһин охсуһуу — билигин
сүрүн көрдөһүл. Дьэ ити иһин
эвенолар, биирдннээһи отчуттар
икки ардыларыгар күрэхтээх кө-
дүүһүү төрийиллэхтөөх. Ол
хааһыта, үлэ-туруга күннэ-
кнэгини сырдатыллыахтаах, ту-
һааннаахтарга таһаарыллэн иһнэх-
төөх.

Оройуон отчуттара, бары үлэ-
һиттэрэ! Сүөһү аһылытын сор-
отуопкалааһын тэтимин түргэтэ-
тэн, ударнай ыйга охсуулаахтын
үлэһэһи атырдыах ыйын 20 кү-
нүн ааспаһа графикка киирэрнэ
ситиһиһинг!

Атыттартан хоннохтоохтор

Эрилик Эристин аатынан кол-
хозна Хаһаар биригээдэтин от-
чуттара сүөһү аһылытын атыт-
тартан хоннохтоохтук соротуоп-
калаһылар. Үс механизирован-
най аһардаах, көлө түөрт уонна
илин биир эвеноларыгар барыта
109 киһи үлэһит.

Биригээдэ үрдүнэн 1319 гек-
тар сирэ охсулуһна, онтон 1139
гектара мунуулуһна. Кэбиһил-
либит отторо 3550 центнер буол-
лан, график 35,5 бырыһыан то-
лорулуһна. Итинэн бытырымы-
ҥиһааһар 910 центнеринэн албө-
ви кэбиһтилэр.

Петр Степанов 10 киһилээх
көлөтүн эвенога колхозка бас-
таан иһэр. Манна графиги толо-
руу 55 бырыһыанга тигнэһэн,
550 центнер кэбиһиллээх оттон-
нулар. Дмитрий Ксенофонтов
салайар механизированнай аһар-
даах эвенотугар графиги аһары-
һан тутуһан, 1000 центнери
кэбиһтилэр. Оттон Прокопий
Осипов механизированнай аһар-
даах эвенотун отчуттара 860
центнери чөмчөттүлэр. Бу эвено-
лар колхоз үрдүнэн куоталаһы-
га иккис уонна үһүс мнэстэ-
һиһэлэр.

Н. ФЕДОРОВ.

Мындабаайылар ордуктар

Ленин аатынан колхоз Одьу-
луһуһааһы учаһаста оттоһун
графигын 14 эрэ бырыһыанн
тутуһта. П. И. Сибиряков, А. А.
Седалищев механизированнай
эвеноларга 35—55 тонна оттох-
тор. И. М. Дьячковскай сылы-
һытарын эвенога 300 центнери
кэбиһтэ. Оттон Эрилик Эристин
аатынан колхоз П. М. Степанов
салайар эвенотун кытта куотала-
һар И. Е. Дьячковскай салайар
эвенотун отчуттара 250 центне-
ри кэбиһтилэр, атыннык эттөөххэ,
графиктарын мнэстэн биирин то-
лорон кэлиһилэр.

Анна учаһастаһын отчуттарын
көрдөрүүтэ одьулуһуһааһар
ордуктаах. Графиги толоруу 13
эрэ бырыһыаннан үрдүк. Барыта
3690 центнер от кэбиһилиһнэ.

Хоһуага 140 киһи үлэһит.
Куоталаһыһа В. Х. Павлов көлө-
түн эвенога бастаан иһэр, манна
700 центнери кэбиһэн туттарды-
лар. И. И. Савини салайар үөрө-
нөөччүлөрүн эвенога 300 центнер
оттоһо.

Манна В. Д. Васильев сала-
йааччылаах механизатордар эвено-
ларга 9 киһилээх. Ол эрээри
киһилэр тэтимнэре атыттарга
тийиһтэ, графиктары 16 быры-
һыан толордулар уонна 500
центнери кэбиһтилэр. Оттон Ар-
хип Кузьмин эвенотун отчуттара
бу көмгө дээрнэ графиктары 27
бырыһыаннан тутуһан кэли-
лэр. Кэбиһит отторо 480 цент-
нер буолла.

А. СИВЦЕВ.

Калинин аатынан колхозтан
Анастасия ИРАСИЛЬНИКОВА биллэрэр

ГРАФИККА КИИРДИЛЭР

Колхоз моой отчуттарын эвенога от ыйын 30 күнүнээһи
түмүгүнэн 200 центнер оту соротуопкалааһахтаах этэ. Ити
нэмгэ хотуурдаах хоһууттар 205 центнер оту кэбиһэн, гра-
фиктары 102,5 бырыһыан толордулар.

АҢАРДАТТЫЛАР

Сылгыһыт Д. Т. Сивцев салайар көлөтүн эвенога илэ-
рээ күннээһи түрүгүнэн 400
центнер оту чөмчөттө. Онон
графиктары 50 бырыһыаннан
толордулар. Бу күннэргэ үлэ
күргүөмнөөн ыһылаар.

ОТУУГА ХОНО СЫЛДЫАН

Михаил Филиппович Лав-
рентьев салайар көлөтүн эвено-
га 18 киһилээх. Бары хо-
һуутааһы отууга хоһо сыл-
дылаар. Кииһилэр илэрээ
күннээһи түмүгүнэн 650
центнери кэбиһэн, графика-
рыттан — 46,4 бырыһыаннан
иһылаар.
Кэлин кураан күннэр буол-
ланнар, отчуттар тэтимнэре
балыды күүһүрдэ, санаалара
көтөрүддөн үөрөһөтө үлэһи
сылдылаар.

1975 сыл таһымыгар

ССРС 50 сылын аатынан Ка-
лугатаады радиоламповай завод
коллектив үлэ онорумтуотун
пятилетка бүтүүтүгэр бэлэһи-
мит таһымын ситтэ. 1970 сылы
кытары тэтиһтөөххэ үлэ онорум-
туота 60-тан тахса бырыһыан
үрдээтэ. Ити беродуукуһуһу
онорон таһаарыһы биллэрдиһи
улаатыһаһар аһаһы билэрдэ, ол
98 бырыһыанһыгар хаачыһыба
государственной аһага бэрлин-
нэ.

(ССТА).

ОРОЙУОН ХАҢААЙЫСТЫБАЛАРЫГАР СҮӨҮҮ АҢЫЛЫГЫН БЭЛЭМНЭЭҢИН 1974 сыл ОТ ҮҮҮҮН 29 КҮНҮНЭЭҢИ СВОДКАТА

	Үлэһит киһи ахсаана	Эвенолар				Охсуу (гектар)	Мунууу (гектар)	Кэбиһин (тонна)	График туула %	Сийлэс (тонна)		Севаж (тонна)		Эбһи аһылык (тонна)			
		тоҕору меза-индустриальнай	механизирова-най аһааах	көдө	иһин					былаан	туола	былаан	туола	былаан	туола		
															былаах	лабыкта	хомус
Ленин	260	4	2	7	1	2605	—	514	21,6	900	—	900	—	200	—	—	—
Эрилик Эриеткин	499	—	12	12	8	4334	—	931,5	24,2	1600	130	1500	—	300	—	6	—
Калинин	160	2	1	4	4	956	—	307	21,9	550	—	550	—	150	—	—	50
Карл Маркс	164	—	—	4	4	763	—	231	16,9	500	—	550	—	200	—	7,1	—
Субурууская	741	4	10	12	20	5031	—	656,3	9,6	3000	25	2000	—	450	—	6,5	—
Оройуон үрдүгүнөн:	1824	10	25	39	37	13689	—	2639,8	16,7	6550	155	5500	—	1300	—	19,6	50

Государственной статистика оройуоннаабы инспектурата.

ЫЧЧАТЫ
КҮННЭТЭ КӨБҮЛҮӨХХЭ

Партийнай олох

Райнотребобщество - киши аппаратыгар уюна эргилэн, общественный анализк Чуралчытаары предриятиеларыгар элбэх ыччал үзэллэр. Бу бөдөн коллектив көмөсөлөскөй тарылтота 50-чага Чугаһылар эдэр дьону түмэр кэмнэрлэх. Манна оройуоналарга остолбуй, бэкэриина, сорох надалыаннар курдук үкөс ыччал үзэллэр коллективтара бааллар. Кишилэр производственной быдланарын, социалистическай абалэталлестибилэрн ситилин дээхтик толорулдулар.

Итгннхэ баригтыг ахтоох комиссальскэй тарьатэ (секретарь Е. Ленинкова) биллэр-костер орууллах. Комсомолецтар уонна ыччаттар иһилинчэһэни хааччыйаны тупсарыыга, үлэ күлгүратын үрдэһигэ ыһаамамылаахтык үлэнииллэр, оройуон коллектив общественной олоһо активнайдык кытталлар, шөфтээ: полкостарыггар көхтөөхтүк ымыдаһаллар.

Од тыхант баран бу улахан
эппингтээх уластакка туруу
рудлубут аччат күүнү, кини
айымнылдах көбүлээниини рай
ПО миннааги магнайгыд сүһүө
партыйнай төрүтө ситэ тулам
мат кинигэ тапкыбыт.

Партийнай тэрилтэ, кини бэрэ (секретарь Д. Н. Григорьев) комсомольскай тэрилтэни мөлтөхтүк салайар. Комсомолт бастайааннайдык үлэнир коммунистар сүөхтарын көрүтэ. Көңүлүкү балтарда сылга комсомольскай тэрилтэ үлэтин туһунан уоһай партийнай да, бэрэ да муньахтарытар биһир да бөлүккө дүүэлдэлииллэбэтэх. Партия бэрэ чинчэллэрэ, коммунистар комсомольскай муньахтарга хам-тум сылдьаллар.

Партийнай саналта, сабыдмал
ити курдук малтотуллубуутун тү-
мүгөр комсомодоннай тэрийл
конники биримэсэ сөччө-бачча
көрүлэһиниз суох үлэдиир. Оттон
ол буолуларын коллективка үлэ
дэһэспидиһиниз, общественнай
бэрээдэк сөрөх киннергэ кэдийи
ылыныгыгар тириэрдэр. Үлэдиир
тыгачтар үөрөннэлэригэр сол-
тоох болдомто туруллубат. Ыгач
күлэһэти, осклолатыгар бу кол-
лективтан үөрөнөөччилэр зани-
тиелары маассабайдык көтүтэл-
лэр, үлүгэр тийлэн үгүстөр
улаахтан уурайталыһыллар.

Партийнай уонна профсоюзнай тэриэтэлэр мичаты үлэһэ, ара күүлэһэ үтүө үгэстэригэр нитини- нэн алаан-минээн дьарыактаммат- тар, наставниктар хамсааһынна- рын сайлынарбааттар. Отоон ке- булүүр, төрийэр эбитэ буоллар, райПО курдук улахан коллек- тивка бу үлэ быйлар-көстөр ди- тэрэһи тардыа, кудьүүбү биэрэ- этэ.

Бу партийнай төрдөгэ хэниаки
сылларга монтэхүүк үүнэрин,
бийэтин састабынан кырдаа
эрэрин бэднэтэбэт буолар эми-
сепатизмат. Ол үрдүнэн, партида
үүнэринга септөөх базалаах
эрэрин, комсомолентар, ыччаттар
ортолоруугар нигэр үлэни төрдүү-
төн түспөсүмүгэ, производство
бастыгыгарыттан, дьобурдаах
эдэр специалистартаа биридин-
лээн кичэйэн сүүмүрдээн партиа-
ра ылымга - былааннаах үлэ
ныттыллыбата сэмэлэниэн эрэ
сеп.

Хөйсөмөл хууна—партийнай салалтаба. РайНО шинээри манайгы сүхүөх партийнай тэрилтэ иннинистия ити кордобүдү толорууга эрчимнээхтик ысара ннада.

Ч УГАЛЧИ — Мындагайлы суолун өгөһууга сыззата олус бөлгөннүк кыттылар, жанна үзөдүр төрүлгөдөр былаанпарын ыраарынан тохорбөттөр. «Межколхозстрой» 1971 сылтан ила бу дыма ортотугар дээрү үзөдүр, 12 км оңуугар баарасуора 2,5 км гравийдыммытсуулу оңорон туттарда. Итинан 192 тынныма солкуобайдаах үзөүлүнн оңорон, былаанн тороп иһэр. «Сельхозтехника» отделениета 1973 сылтан бэдэрөттөнөн үзөдүр да, аагыт сылга 70 тынныма солкуобай былааннаарыттан 52,6 тынныма солкуобайдаах үзөдүр тохорбута. Ити курдук, «Мелиководстрой» ИМК-та эмиз аагыт

«САХААЙА»
ТУТАР ЭТЭРЭЭТ

Сэлэнгэ орто оскуулагын 18 үзүүлэгчид хамтаар учуулагчид У. Н. Протодьяконовын салалттай нэг 360 мнэстэлэх салга оскуудыг тусууцугар бөс ыймн 28 күнүт-төн көмөлөөлөлөр. Кинилэр түн-пүктэр, алинлар холуодагарын, нэлчинктарын, уунан иттигэр система турбаларын, батарежла-рын нхырааскалаатылар. «Сахал-ба» тутар этэрээт комиссарынан Шура Сивцева, командирынан Вера Данилова үлдэлиилэр. Этэр-ээт оловун сырдатар «Сахалба» аркин хаймал уунтан талса тө-гүл тавыста.

Тутар эгээрээ агитбригадатаа хатуу, саймын үлэнтгэригэр кэпсээн, нэрээр кэшиллэх малдыгтыр. Кинилэр бэртээхэй концертарын Бэрэ, Түөйэ биригээдэлэрин, Көрдүтөн, Үс Көлүйэ. Тимныкы саймыктар уонна хас да оттуур эвендар үлэнтгэ-тэрэ көрдүлэр.

Биһиги нэрр.

СУОЛ — ХОРУК ТЫМЫРБЫТ

**БЫЛААННААХ ҮЛЭ
ТОЛОРУЛЛУОХТААХ**

снлга 35 тнхынлчч солкуобай-
даах үлэни ыштар бгдлааныгтан
5 тнхынлчч эрэ солкуобайдаах
үлэни ышгышта. Огтон оройуон
хаһааймгытбалара бу суолга
техника биэрэн үлэстэллериэр
райсовет исполкомун таһаарыт
бгдлаарытын толорботулар.

Суол оҕоһуутун хаачыстыбаты мөлтөх. Ол курдук, бэдэрээччилэр суол иһуурун үрдэтэн оҕорууга бульдозерынан буору күтүрэн уонна грейдэрдээн бараннар катоктунан испатахтарын түмүгэр, оҕоһулубут суол буора нанаа сымнараа буолан, мас-сымналар буксуһа сылдьаллар уонна улахан колес үөскүүр. Иннэ тынан кутулубут гранит тиимрөн хаалыта тахсыбы. Суол кэтэ уонна буору кутуу үрдүгэ быраймакка оҕоһулубутунан тутуһуллубат. Суол манньк мөлтөх хаачыстыбалаахтык оҕоһулууттар оройуоннаары суол учаласта (начальник таб. Бригадиров) ханньк ду контуруолу олохтооботох.

Райсовет исполкома, Чурапчы — Мындааайы суолун өнөхүү-түгүр, тахсыбыт итэрэстэри туоратар уонна үлөһү түртүтэтэр даадаллар тустарынан аналлаах бөһүөрүөхү көрөн баран чыччү сорукары турдуола. 1974 сылга

бары бэдэвэрчигчигтэ, аасныг
сыллаагы ситэ төлөрботох улаан-
рин хилээрэн туран, үрдэглэн-
бит соруудахтары тизэртэ.

«Межколхозстрой» 10,5 км усталаах суолга гравий тутан туттарыахтаах. Гравийи тирингэ «Межколхозстрой» 6, хайаа-йыстыбалар 3 самосваллары уонна суол участкага килэр самосвалларын туруоруохтаахтар. «Сельхозтехника» өдөлөннөтэ бульдозеры, катогэ собор тракторы туруоран бу сыл бүтүөр дээр 80 тыһыынча солкубайга суумалаах буор үлэтин ыытарытаар, ПМК 4 бульдозеры үлөлөтүн 50 тыһыынча солкубайдаах үлэти төлөрөллөрүгэр сөрүдэхтиинэ.

Эрилик Эристини аатынан, Калинин аатынан уонна Харк Маркс аатынан колхозтар бирикдиги самосвалы бастайааннай сиһыаран сэттинньи мйга дээр үлэлэттиэхтээхтэр. Ленин аатынан колхоз уонна Субурууевый аатынан совхоз Хонду үрээтин муостатын икки өттүгэр 4000 күр, метр буору куттохтооха.

Суол участыагыт саалтата,
ачалынык Брыгадалов, суол үлэтин
каачыстыбатын туһарына
түмнүк дьахталы ылар, хоту-
уолу күүһүрдэр эбэһинэстэх.
И. СИВЦЕВ.

БАМ ЭДЭР СААНА

Сибир тайгачигар Байгал—Амур тийр суолун магистратын тутатчылар бастагы байгаакalara турохтарыттан ыла бэр кылаг кэм ааста. Оттон билигин машина бастакынан кэлбит-тер бөлүөлөктөрүгөр аниатордар тийгин басыппа, сууккара хастыкта да кырынан дошмор, тутуу матырыйаалдарын, отуту, ариас бородуукталары ачылаллар.

Тийдэг тэврэг кувалд хуурайх дээр. Олорор урсгай дивалар, оскулаалар, кудуунтар тутуулаллар. Бичтар бу кайрагга бипр эмсид олоро калбата. Канерэски суол ухуна 3000-тан талха километр.—Илиа Сибирь тивэр суолунаары Лема стандарттан Амурдаары-Комсомольскыйга тийлэр. Бу магистраль кыраай сартан хостонор байларын тувада таларыгга сүмкст улахан суолталал.

Алдараа снимокка: ийли атага үлгэрмэтэх тунг тайфатыгар мө-
дүн куустэх техника кэдэ.

В. Христофоров отозв.

ССГА Фотохранилища

● *Соботуонка — норуот сакааһа*

КЫАБЫ ТОЛОРУ
ТУҢАНЫАХХА

тогана бородуот аймын туттарыах-
таахтар. Итинн сөргө ноһилин-
һыттан суоһуну, эти, үүтү,
сымымты, о.д.а. тыа хаһаайыс-
тыбатын бородуукталарын уонна
сырьену соротуонкаланнахтаах.
Манна апардас кварталлаары
соруудаһи телоруунан мунгурдам-
нанка, ааспыт өтүтүтэр туттарба-
тах нэһиетин толүүр бары наа-
длаах дьаһаллары ылыахтаах-
пыт. Онон бу үүһүмүт квартал
сээмэй быһаарымлаах, эппиэт-
төөх хампааня буоларын өйдүүх-
төөхпүт.

Биллэрин нурдун, снл ахсын оройуон хдһаайгетйблларын кытта хортуппуйга, ооругу астарыгар, о.д.а. көрүнгөргө контракция дуотбара оҕолуулар. Ити, дьнгэр, кинилэргэ государство сакаһа буолар. Оҕун былаан дьен—сөкүөн, булгуччу төлөрүдүүхтөөх. Ол эрэри снл ахсын ити туолбат. Ону наар дүн-дьыл таһаһа суох, устулбуйаһыгар сүһэрэбит.

Бийлал хөртгөншуй уонна
оёруот аба балачча үүнэр си-
бикилээх. Көрүүнү-харайыны
кычэйан үрдүк үүнүүнү ыларга
уонна ону бириэмэтигэр кому-
нан соётуонкалыыр тэрихталар-
га туттаран иһэргэ кыһаныах-
таахпыт. Эргээн предприниме-
лэрин салайааччылары миаста
тигэр хөртгөншуйу, оёруот ас-
тарыы тутууга, харайыыга ма-
териальнай базаларын көрү-
нүөхтээхтэр, ити бөрдүүкталар
буорту буалбаттарыгар сүрүө
'бөлгөмүшлөрүн ууруохтаахтар.
Оччоруна эрэ тым хаһаайствы-
батын бөрдүүкталарын эриэ-
дэхин соётуонкалыахпыт уонна
Ийиэлииньэргэ бириэмэтигэр
атыыга таһааран иһикки хаач-
чылаахпыт.

Д. ЯКОВЛЕВ,
райПО сөботуопкаба
отделын үлэһитэ.

Тыя хайаайыстыбатын бородуукталарын сортуопкалааһына суолта биэрэн, минсталарга үлэни сатабыллаахтык тэрийэр бууллааха, былааны толорор уонна аһарар кыах баарын биллэри өрйүүсүмүт өргөһөн бастыг предпринятиелара көрдөрөлөр. Ол курдук, Бахсы (директор А. А. Петров) уонна Амма (директор Д. И. Носов) предпринятиелара сыл бастакы агарынаары былааннары 119-132 бырыһаан толортоотулар. Оттон бу дымаһара көтүөнэхтик сыһаманнаһыт, күнүгө тэрийэр үлэни дьарыхтамматах сирдэригэр—Хайахеникка, Сыланига, о.д.а. соруудахтарын ырааһынан кыайбатылар. Ол түмүгөр өрөйүүн үрдүгүн былааны толоруу 85 бырыһаанга өрө төһөнөр, 5436 солк, суумалаах ситэ сөтүөнүсүлүмүтэ.

Сыл аңардаагы кирбиини
ыларга кыяхтар бааларын ма-
нык холбурдартып да көрүүхкө
сөп: күүрүккө сымылтып сору-
туонкалаадын быззаны—307,
сүөлү тириштин—163 быры-
нан, отгон сылгы счэлсин, кы-
дан—бизе төгүл аңара толору-
луна.

Убунс кварталы бышсан ула-
хын—оройуон залгайыстыбала-
ра 200-кунна ховхуоннуу, 145

**Кыабы таба туһанан, тэтим эбэн
ГРАФИККА ХАЙААН ДА КИИРИЭХХЭ!**

Т ҮЙНЭН өмүрүк жумалха. Температура, арааһа, отучча ыраадыска чуулхута бидиһиһаах. Онноодор сүргөн айланган балычча салгыһаах, аһа-дас түһүктүрүх уаһык кабинатыгар билда итиһдэ.

— Эмиз найза нэрт: арах субу катэри гына, — дийр көккылэс олорор артынам Михаил Игоревич Васильев, массамыятын бичанкаын эчиминэхтис эргитэргитэ. — Дьэ уратылаах да тайын буолла. Отто-гүтүдэс гына быйылаах.

Сотуру Таатта уениа Амма үрэхтэрин дьогдуйор
салларгытар тахсабыт. Иинийитигэр баайтан баай
иттэх-мистах, кырдык да кыраһылабай көстүүдөөх
Амма эбэ аһаарыйбар төрдүттэн кизик панорамата нэ-
жэс гына түһэр. Массыына талһа-ууһа суох көрүктэ
сиби таһыары дьуккурубан иһэр. Улаа илиийитигэри
сүөл арааһыта.

— Ит Бэрлэвэтэ, — динтэ киһини. — Чакырдар сым-
дыаллар. Кыарааһа да сорус буоллар, эмиэ эрбэххэ бат-
таһар үрдүк.

Бийнги тийнхналзах сирбит үүдээ ухута—Мэнгир
биһа чугаһаата бадахтаах. Бигр калд снх ойуур
бодой талахтарылан, бистах араһийа: арынан сол
булан барда. Сотуру иннибитигар от урах сунна
аралынна. Арийах гөрөйү биһа түһэрбитин кыта,
кэбинилдээх отго дөглөрүһэн кэһүүнүлэр.

Бараксан үтүг да дойду эбит: айылдаты каротэ, онго
һулаубуҕа буолан ходоһата дөхсөтэ, уутахаара дөлөйэ.
Өт даһаны, дойду үөлүһэһи алаастырга халастоххо, ба-
лачча үүмүт. Кураан дьылларга санаата суох оттогон
абыраабыт арай үрэх. Урут сымдымбатах киһи быһыма-
тынан бастакы санааларбын аргысһын кытта атаста-
һыах курдук буолан истаһинна, отчуттар отууларыгар
субу астаран кэллэбит.

Ходушаттан тахсыгтаа эрэр дьоннору хорон
хүний:

— Хата, әмүрбаннарыңар түбөстөйөт, сүбөлөң, көпсөтө туһарға биримәзбит табылыһыңа. — дии окуста.

ХОНЗУТААБЫ кухняда бийигини икки кырачаан повар кыргызтар гөра-көтө көрүстүлөр. Старшай бирингдүйлөрдөрттөгөн наадымаларын ыйытала-
нан иштейт, үлөлөрүн үрдүгөр түстүлөр. Көрүөх батараз
өттүгөр өстүөл бийиги азалыг сага скатербытынан
сабылла оюста, ас-тол тарылыныза.

Отгусттар хомул үлүгүрдик сууна-сото өхсөөт, оло-
рон чайдааботиыиз бардылар. Сөрөхтөр ити икки арды-
тар дымалариттон байыналкалары—сийаһай арыны-
сүөгэйи, атын да астары, сүрүгү-бичиги тутан, үөрүү-
көтүү үксөөтө.

Үлс-хаимас тургун, колхоз, оройуон сонуннарын
оттоонунга удэрнай ый соруктарын сэгиччи кнэсэти-
лнн буолла.

Бу—Үс Хатын даян тогой эбит. Манна Н. Г. Ком-
драгилер сайаар механизированнай апардаах эвенто
ушлыннр. Барыта уон тохсуоалр. Кураан күүнэр ту-
раннар, улэ балачча барбахтаабыл, 43 оту чомчол

пүүтөр, Охсор, муньлар, кэбинэр агрегаттар харгына суох үлээлэн иһэллэр. Күн-дьыл мөһөйдөөбөтэ буоллар, ударнай ый иһинэн графика чэххэ киириэх эбинниг, дөһөдлөр отчуттар.

Ити этни одоотхоо. Бийлги смддлар комититинизери гетиминизинэн буюдларын, колхоз партияма туруеруут соруугун талорон, бу зиено оттоохун графичар атырдах тайын 10 кунутор да кияризи септоох эбит эте. Ону баара аасмыт субуотада тусуну күүстөх ардах улахан- нук майайлазиги буюдохтоох; саамай сурун, оттоох

МЭНГИРИГЭ
БИИР КҮН

Репортаж

хөдүүлэлтийг уртын тал хурдан орооход байгаа нь
хүндтэй байна. Ойгоор үлээж, бийнчээр, нунтаг
сөөгөөр түмүү өргөсөр наадаг бийнчээр, курдук
ойгоор сайн, өтгөөр үлээж табатан дээрээ
нариулахад хүрдэг.

[illegible]

• Эннэ нaннa — Үс Холуйзэ — бигнэ арилгитэри кытта шэртээх Саха сиринээри геологической управление уон отчутун корүстүбүт. Холуһада киһиэн үлэлээбиттэрэ үс-түөрт хоммут, эттэрэ үөрэммит. Олохтоохторгон сөччө-бачча хаалсыа суох туттунуулаах-каптыныылаах, тыллаах-остөөх дьон тураалар. Эти-аһы, эрэһиннэ салпыкыллары ыланнар, көх-нэм өссө үрдээтэ.

Ү 1963 онд дэбүрдээх, биедх ырахаттартан толлубаг дьулуурдаах бияр коллективны Мангирь савмай төрдүгөр. Балзныык етөрөр көрүстүбүт.

Ууну кытта охсууу, от ийни дыйгызар турунуу диген маани бар. Охсор массына келуөнэлэрэ ортолоругар дээр тимири-timiри тахсар, аттар батылла-батылла күүстэрин былдыанан хааман батыччахтым сылдыар ходуһаларыгар кирибит. Массынаһыт санаа харалбаанка баттыыр, илһитэ муоһаны тохтоло сүөх илгиллэр.

Тийийн хэлбийнхитигэр саар-тэгийл угуухтаах сааһы-
ран эрэр киһи, сүүһүтөр субуруйан түснүг калөһүнүг
харытыннан туора-маары сөттө-сөттө, калөһөрүн тохто-
то Муктэһигэр куамайн калһакирбит. Буолумуна даба-

ны, бу байлзах куйааска, күлүмэнтэ урааннаах уйун күнү быһа ыргатаннаах хонхочохторо ырдыйа тахсыбыт, солбуура суох үзэллэр аттары ытта бөдүүстэһар киһи илистибит да буолуо дуо!

Спешиттен бөшпүрөөскени таһааран уматынаат, кинибит дэе кэпээн, кэпсэтөн барда. Бу — маннаары кала-ыһын эрияттен сагайааччы П. Ф. Петров эбит.

Киши үзүрүнө, Петр Филиппович үлө ырахан, кыялтарбат өттүн бынаара санапбат, хата, татторүүтүн, быстак ырахаттары хайдах тууратар септөөр бол-
ломтону тарлап киши буелан бирде.

— Күн-дыл байсахе байлапшат. Ошон айылра күчүмзүңдөйөргөтүн бэйлөбөт чакса сатымбыз наада,— дини кини.

ҮРЭХ ТӨРДӨ буулан, хөдүүнэд үү турбути ула-
хайнык мэхийдээбит, Икки ат өхсөрдөөхтөрүттай
биирэдэрэ турбути нэднэлэ буолбут: аттар баа-
һырбыттар, Иккис массымна туһунан үһөөс кэпсээ-
бит, Аттар адьас ырбыттар, куйаас бириэмэда күнүбүт
сэллэ да оту салбаабакка күлүк эрэ сирэ быдыһаһар
буолбуттар.

Аттары солбуйар, эбни колону тутар туһунан бири-гөдөдө көрсөткөн буолбуту ырааппыт, икки салгыһыт көлүүр аттарын тутарга соруудахтуммытара ыйга чугаһабыт да, кыаллыбатах. Оттон akka мөңгирилер эрэ наадылар буолбатахтар, атын да эвепэлэргэ балаһыан-наа буолуот. Ити—биир. Иккитэ, массымнаһыт ныйа буолуот. Бүгүтү биирергэ эмиз уол аттарга эбни айылыт буолуот, буолуот дэспыт.

Петрон зөнөтө сүүрбэччээрэ чутайныр оту кэбиспит. Колонен сотору хааччыгаллара буоллар, барбахтаймах дьон тутуулар кыһалараа кирибиттэр. Массынанан никис орустарааччы Иван Васильев, кэбининин салайааччы Михаил Николаевич Петров ошонноор, зөнө атын да чилиннэрэ бэрэ дьулуур дьон эбиттэр. Онноор саамай кыралара, VII нүлаас үөрөнөөччтэ Вася Герасимов, тох курдук тууттар-халтар, онко байэтин ыстаастанынан аадынар.

Х Х Х

ПТИ КҮРДҮК, ойдон олорор ыраак үрэх отчуттары-
гар сымдын көрдөхө, дыну кытта көрсөн кап-
сөттөхө, дыл төһө да ардактаадын, сөрөх т
дойдорго от үүнүүтө төһө да эриш-дахсита сөөгүн иһин
хайахсыттар быйыл да мантан общественной сүөһүдэ-
ригэр бэлэччэ оту советуошканыр кыахтаахыттар.
Айылга барахсан кыайарын өкөрбүт, Билигин барыта
бөйөгтөн, дыну хайдах тэрийэртөн, көрүлүүртөн туту-
дуктаада хаалбыт.

Киши бичиргээдэ киин бейүэдигэр төннөн илан Михаил Вгоровичтыын кэпсэтинбит сүүнэ бичиргэ түмүдүнэ — эвеноларга турганила кэмэлэне өксөгөр; тоһа кыалларыан эбии отчуттары уонна хайаан да көдө аттары киллэрээгэ, үлэ тэрээһинин салгыы туһунанарга.

А. ЧИЧИГИНАРОВ.

КҮҮРЭН - ХААРАН ҮЛЭЛИЭХХЭ

◆ Отделение 42000 центнер оту соботуопналыхтаах ◆ Заправкaлана—
балтарaa нeстeeх cиpгэ ◆ Хoтyуpдap хoйyтaан тaнaабыттapa

Субуруускай аатынан сох-хос Сьыдагынаары отделениеты-гар быйыл икки толору меха-низированнай, бизе коло уон-на сэттэ илли звеноларыгар 206 киһи Уһун Күөл, Бара, Түөйэ, Улахан Күөл бригад-далэринэн уонна Амма улуур Атыр үрэбинэн оттуу сым-дьаллар. Киһилэр обществен-най сүөһү айбарар барыта 42000 центнер оту бэлэмниир соруктаахтар. Оттуур звено-лар салыааччыларынан отде-ление бастыт рабочайдара, коммунистар уонна комсомо-ленист суумуодаммиттар.

рин икки ардыларыгэр социа-
листической куоталайныга
киирсэн үзэлишлэр.

Василий Матвеевич Мака-
ров салалзаччыллах толору
механизированнай эвено оду
тарааччылар Н. П. Макаров,
И. С. Протодьяконов, М. С.
Макаров уонна үөрэнээччи
А. Макаров Арааастаах алаас-
ка ходуһада эргэ бүтэй маһын
хотуур суолуттан ираастыы
сыйдыалларыгар тинийбит.
Кинилэр оттуур маршруттаах
үгүс алаастара, аһыга сии-
уонна аһыга үүммэккэ, ыык-
кырай ара оттордоохтор. Ол-
ди буоллар сэрбэйблти ордор-
бокко, элүү үүммөтөх диги-

бырахпака агар үнүгүттэн
пыртан кырылатан илээлэр.
«Сорох алаастарбыт былы-
рыгыгына тийбэт үүнү-
лээхтэр»,—дип сылын айыа
охсоро үлээлэр Н. С. Прото-
дяконов.

Оnton иккис, эмиз толору механизированнай звено кәбиһазчилерин Г. М. Макаровы, Е. Е. Макаровы, М. П. Макаровы Иарада уәзелин сымдалларын көрөбүт. Кинилер Сымдырымга төрүс оту кәбиһаз, субу арай көһөн кәбиһаз, Алаасымга быһыл үүмүт дин барка үрөн-көтөн кәһәзтәлләр. Барыта 400-тин тәһәзентһес оту кәбиһаз күрүс.

лээбиттэр. Бу змөн огустан
рааччылары Е. Е. Макаров
И. Е. Макаров, Н. П. Плато
нов уенин үөрэнээччи Максим
Макаров хэлиин Мараны, Уһун
Күөлү бустаран, Түөһү алаас
тарыгар көспүттэр. Муста
рааччы охсууттан, кэбиһөөч
чылчы муньбууттан хаалбакка
ситиһан иһээлэр. Арай мөһүө
гүрүүлэри дини уматыктары
суога буолбут. Улахан Күөл
тан 15 километрдаах, оттон
оттуур ходоһаларыттан өссө
ыраах Уһун Күөлгө кириэр
трактордарын заправкалар
бу бындааһыктаах хампаани
ны сарана тутуман да өһө
рулубат күндү бириэмэлэри
сүтэрээлэр эбит. Спасск эрдэ
эбэтэр бу да күннэргэ бөһүө
дөһкө турар өмкөстөрү солор
каларынан төлөөр дьэ бара
ллах. Аны бу дьонун ыраах
хоту Таңда сирдэригэр, от
туур хампаара кэлээри турар.
Уонн уматыгы тугуһуһа

бэрт түргэнийн тийгээр
дьяалын отделение салалтад
мхлагын эрх, үлэг-хамнас-
ка оруулахтай сүх.

Манга табиhaн үгүс зvенo-
лар oт үүсүрiн кэчээр ааы-
ран хoдунaларга олус хoйу-
таан киирбiттар. Ол курдүк,
тoлору мeхaнизмoвaннaй звe-
нeстap иккiн хoтуурдaрын
oт шийн oртoтyттан эрe тaм-
нaппыттар. Итi түнүгэр oтдe-
лeннe гpaфиккa киирoхтo-
вэр ааспыт cайын тyстaах кoм-
мунaлaвэр 300 цeнтepинизм
иэвэрiн oттоон ибэр.

Онөн оттуур зөөнөлэр үлэ-
һиттэрэ, биридидлээн маой
оттооччулар —буна бары үлэ-
режияни хытааһахтык туту-
һан, бигэллэннаах сөрүдэхтэ-
ры төлөрөр, үйгүлээх сайын
бирэнт аҕах быйаһын ор-
дорбокко бүтүһүнүү оттоон
ылар түһүтэр өссө күүрэм-
хэаран* үлэһинилэрэ наада.

Н. МАНАРОВ.

Тирани 2630.